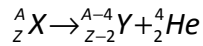

XI Regionalny Konkurs „Duety Chemiczne” I etap

ZADANIE I. TEST (20 punktów)

1. Przedstawione poniżej równanie reakcji:

ilustruje:

- rozpad promieniotwórczy α ,
  - rozpad promieniotwórczy β ,
  - rozpad promieniotwórczy γ ,
  - promieniowanie rentgenowskie.
2. Konfigurację elektronową atomu siarki można zapisać następująco: $K^2L^8M^6$. Jon siarczkowy S^{2-} będzie miał konfigurację:
- $K^0L^8M^6$,
  - $K^2L^8M^4$,
  - $K^2L^8M^6$,
  - $K^2L^8M^8$.
3. Masa pojedynczej cząsteczki wyrażona w atomowych jednostkach masy (u), równa sumie mas wszystkich atomów tworzących cząsteczkę to:
- masa molowa,
  - masa atomowa,
  - liczba masowa,
  - liczba atomowa.
4. Która z wymienionych poniżej czynności prawdopodobnie nie przyspieszy rozpuszczenia substancji stałej w roztworze?
- ochłodzenie roztworu,
  - rozdrobienie substancji,
  - mieszanie roztworu,
  - ogrzanie roztworu.
5. Poniższy rysunek przedstawia schemat powstawania wiązania:

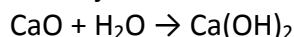

- kowalencyjnego,
  - kowalencyjnego spolaryzowanego,
  - jonowego,
  - metalicznego.
6. Beryl, magnez, wapń i stront to pierwiastki należące do tej samej grupy układu okresowego. Mają one podobne właściwości, ponieważ mają taką samą:
- liczbę elektronów walencyjnych,
  - liczbę nukleonów,
  - liczbę zajętych powłok elektronowych,
  - liczbę protonów.
7. Oleum to oleista bezbarwna lub brunatna ciecz, wykorzystywana między innymi do produkcji barwników i środków wybuchowych. Powstaje przez rozpuszczenie SO_3 w stężonym kwasie:
- solnym,
  - siarkowym(VI),
  - fosforowym(V),
  - azotowym(V).

8. Która z niżej wymienionych substancji nie jest wskaźnikiem kwasowo-zasadowym?

- a) lakmus,
- b) fenoloftaleina,
- c) oranż metylowy,
- d) manganian(VII) potasu.

9. Przedstawione poniżej równanie reakcji:

ilustruje:

- a) reakcję syntezy wapna palonego,
- b) reakcję syntezy wapna gaszonego,
- c) reakcję analizy wapna palonego,
- d) reakcję analizy wapna gaszonego.

10. Wartościowość to liczba wiązań jakie tworzą atomy danego pierwiastka w związku. Wskaż błędne zdanie dotyczące wartościowości.

- a) wartościowość pierwiastków leżących w drugiej grupie układu okresowego wynosi zawsze II,
- b) w każdym związku chemicznym wszystkie atomy danego pierwiastka wykazują taką samą wartościowość,
- c) w związkach złożonych z dwóch pierwiastków iloczyn wartościowości i liczby atomów jednego pierwiastka równy jest iloczynowi wartościowości i liczby atomów drugiego,
- d) wodór w związkach jest zawsze I-wartościowy.

11. Pierwiastek ten jest powszechnie wykorzystywany do produkcji nawozów sztucznych. W stanie ciekłym wykorzystuje się go w medycynie i laboratoriach naukowych oraz przemysłowych do chłodzenia. W stanie gazowym uwalniany jest w samochodowych poduszkach powietrznych. Pierwiastkiem tym jest:

- a) azot,
- b) tlen,
- c) wodór,
- d) hel.

12. Miedź jest metalem, który nie wypiera wodoru z kwasów. W reakcji z rozcieńczonym HNO_3 tworzy bezbarwny tlenek azotu (II). Wybierz prawidłowo uzgodnione równanie reakcji Cu z HNO_3 :

- a) $\text{Cu} + 3\text{HNO}_3 \rightarrow \text{Cu(NO}_3)_2 + \text{NO} + 2\text{H}_2\text{O}$,
- b) $2\text{Cu} + 6\text{HNO}_3 \rightarrow 2\text{Cu(NO}_3)_2 + 2\text{NO} + 3\text{H}_2\text{O}$,
- c) $3\text{Cu} + 8\text{HNO}_3 \rightarrow 3\text{Cu(NO}_3)_2 + 2\text{NO} + 4\text{H}_2\text{O}$,
- d) $3\text{Cu} + 6\text{HNO}_3 \rightarrow 3\text{Cu(NO}_3)_2 + \text{NO} + 3\text{H}_2\text{O}$.

13. Które z niżej wymienionych równań reakcji ilustruje reakcję syntezy?

- a) $2\text{Fe(OH)}_3 \rightarrow \text{Fe}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$,
- b) $\text{Fe(NO}_3)_3 + \text{NaOH} \rightarrow \text{Fe(OH)}_3 + 3\text{NaNO}_3$,
- c) $\text{Fe}_2\text{O}_3 + \text{H}_2 \rightarrow \text{Fe} + \text{H}_2\text{O}$,
- d) $\text{Fe} + \text{S} \rightarrow \text{FeS}$.

14. Wiele właściwości wody wynika z faktu, iż cząsteczka wody jest dipolem. W cząsteczce wody występują wiązania kowalencyjne spolaryzowane, ponieważ:

- a) wodór i tlen mają różną elektroujemność, czyli zdolność do przyciągania elektronów,
- b) wodór i tlen znacznie różnią się masą,
- c) wodór i tlen mają różne promienie atomowe,
- d) cząsteczka wody ma budowę liniową.

15. Reszta kwasowa we wzorze kwasu siarkowodorowego to:

- a) SO_4 ,
- b) SO_3 ,
- c) SO_2 ,
- d) S.

16. Rzeczywiste masy atomów i cząsteczek są bardzo małe, dlatego do ich wyrażania stosuje się atomową jednostkę masy [u]. $1u \approx 1,66 \cdot 10^{-24}g$. Aby wyrazić w gramach masę dwuatomowej cząsteczki pierwiastka X należy masę tego pierwiastka, odczytaną z układu okresowego:

- a) podzielić przez $1,66 \cdot 10^{-24}$ oraz pomnożyć przez 2,
- b) podzielić przez $1,66 \cdot 10^{-24}$ oraz podzielić przez 2,
- c) pomnożyć przez $1,66 \cdot 10^{-24}$ oraz pomnożyć przez 2,
- d) pomnożyć przez $1,66 \cdot 10^{-24}$ oraz podzielić przez 2.

17. Który z niżej wymienionych związków jest hydratami?

- a) $CuCl_2 \cdot 2H_2O$,   b) KNO_3 ,   c) $K_4[Fe(CN)_6]$,   d) $Mg_2(OH)_2CO_3$.

18. W zlewce umieszczono stały węgiel wapnia i dodano kwas solny. W wyniku reakcji wydzielił się gaz. Gazem tym był:

- a) H_2 ,   b) Cl_2 ,   c) HCl ,   d) CO_2 .

19. Na_3BO_3 (boran sodu) to sól tlenowego kwasu o wzorze:

- a) HBO_3 ,   b) H_2BO_3 ,   c) H_3BO_3 ,   d) $B(OH)_3$.

20. W zestawie do sączenia nie wykorzystujemy:

- a) zlewki,   b) menzurki,   c) bagietki,   d) lejka.

ZADANIE II. KRZYŻÓWKA (9 punktów)

Rozwiąż krzyżówkę – wpisz w odpowiednie miejsca polskie nazwy pierwiastków, których nazwy łacińskie i krótkie opisy podane są poniżej.

1.						
2.						
3.						
4.						
	5.					
		6.				
		7.				
		8.				
9.						
10.						
	11.					
	12.					
		13.				
	14.					
		15.				
16.						
		17.				
	18.					

1. pierwiastek promieniotwórczy o symbolu At (*łacińska nazwa: Astatinum*)
2. jego sole barwią płomień palnika na kolor fioletowo-różowy (*łacińska nazwa: Kalium*)
3. najlepszy przewodnik ciepła i elektryczności wśród metali (*łacińska nazwa: Argentum*)
4. żółtozielony gaz, trujący o przykrym duszącym zapachu (*łacińska nazwa: Chlorum*)
5. w stopie z cyną tworzy brąz (*łacińska nazwa: Cuprum*)
6. stosowany jako dodatek do wysokogatunkowych stali (*łacińska nazwa: Chromium*)
7. jeden z jego tlenków znany jest jako gaz rozweselający (*łacińska nazwa: Nitrogenium*)
8. używany do wyrobu elementów grzejnych (*łacińska nazwa: Molibdaenum*)
9. pierwiastek wchodzący w skład skorupy ziemskiej - 28% (*łacińska nazwa: Silicium*)
10. aktywny o nazwie jak jedna z planet Układu Słonecznego (*łacińska nazwa: Uranium*)
11. jego sole barwią płomień palnika na kolor pomarańczowy (*łacińska nazwa: Natrium*)
12. gaz stosowany do wypełniania żarówek (*łacińska nazwa: Xenon*)
13. pierwiastek z pasty do zębów (*łacińska nazwa: Fluorum*)
14. jeden z produktów fotosyntezy (*łacińska nazwa: Oxygenium*)
15. „nadmorski” pierwiastek (*łacińska nazwa: Jodum*)
16. jego związki są znanymi od starożytności truciznami (*łacińska nazwa: Arsenicum*)
17. jego kationy powodują twardość wody (*łacińska nazwa: Calcium*)
18. jej dwutlenek niszczy barwniki roślinne (*łacińska nazwa: Sulphur*)

ZADANIE III. OBLICZENIA (6 punktów)

Na podstawie fragmentu karty charakterystyki proszku do prania podanej przez producenta (zamieszczonej na ostatniej stronie niniejszego zestawu) odpowiedz na następujące pytania:

1. Ile moli chlorku sodu zawarte jest w 50 g proszku.
  - a) 0,56 mola,   b) 1,12 mola,   c) 1,5 mola,   d) 1,8 mola.
2. Wiedząc, że rozpuszczalność Na_2SO_4 w temperaturze $100\text{ }^\circ\text{C}$ wynosi $42,2\text{ g}/100\text{ g}$ wody oblicz z jakiej ilości proszku należy uzyskać czysty Na_2SO_4 , aby przygotować 50 g nasyconego w tej temperaturze roztworu.
  - a) ok. 14,8 g,   b) ok. 92,8 g,   c) ok. 185,5 g,   d) ok. 371 g.
3. Zakładając, że jedynym węglanem zawartym w proszku jest Na_2CO_3 oblicz jaka objętość CO_2 wydzieli się jeżeli na 50 g proszku podziała się 100 cm^3 HNO_3 o stężeniu $1,5\text{ mol}/\text{dm}^3$.
  - a) ok. $0,85\text{ dm}^3$,   b) ok. $1,7\text{ dm}^3$,   c) ok. $2,2\text{ dm}^3$,   d) ok. $3,4\text{ dm}^3$.

Masy atomowe [u]:

C – 12, O – 16, Na – 23, S – 32, Cl – 35,5.

Fragment karty charakterystyki proszku do prania:

Nazwa produktu: PROSZEK DO PRANIA – DO BIAŁEGO

[...]

2. Informacja o składnikach

Opis:

Mieszanina

Zastosowanie:

Proszek do prania do białego w pralkach automatycznych i wirnikowych

Skład:

Nazwa	Stężenie
Węglan sodu Na ₂ CO ₃	16 %
Siarczan sodu Na ₂ SO ₄	8 %
Chlorek sodu NaCl	65 %
Nadboran Sodu Na ₂ BO ₃	5%
Detergenty jonowe i niejonowe	3 %
Wybielacz	1 %
TAED	< 1 %
Wybielacz optyczny	< 1 %
Substancja zapachowa	< 0,5 %

[...]